

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata vt
Sacramento, & vt sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-vnctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quam dispositionem habere debes, vt licitè Sacramenta suscipias. 13

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

voluntatem, seu intentionem habere debeant, vt validè sacramentum recipiant? Nam aliquam propriam voluntatem habere debere firmant ferè omnes Doctores sequentes D. Thom. qu. 68. art. 7. teste Suar. *disput. 14. sect. 2. concl. 1.* Egid. de Coninch. q. 64. art. 8. *dub. 5. à num. 98. & seqq.* Bonac. *disp. 1. q. 6. pun. 2. num. 1.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 1. cap. 6. n. 4.* Etque expressa sententia D. Augustin. *relati in cap. cum pro parvulis de consecrat. dist. 4.* differentiam assignans inter parvulos, & adultos baptizandos, inquitque non valere baptismum collatum ei qui consentire potest, si non consentiat. Idem constat ex *cap. maiores de Baptismo, §. item quiritur.* Vbi Innocent. loquens de eo, qui iniunctus ad Baptismum traditur ait: Ille verò qui nunquam consentit, sed penitus contradicit, nec rem, nec caracterem suscipit sacramenti: quia plus est expressè contradicere, quàm minimè consentire, quasi diceret qui nunquam consentit, nec rem, nec caracterem suscipit, ergò neque ea suscipit, qui sacramentum recipiendo contradicit. Et licet in fine capituli dixerit Innocent. tunc sacramentum esse validum, cum obicem voluntatis contrarie non inuenit obstantem, non inde inferitur, validum esse sacramentum, cum nullam adultus voluntatem haberet. Tum quia nullam habere voluntatem, est habere voluntatem contrariam. Tum quia vix contingere potest, quòd adultus careat voluntate recipiendi baptismum, quia contrariam illius voluntatem habeat. Ratio à priori est diuina institutio, quam ex communi Doctorum consensu colligimus. Ex eo quòd incongruum erat Christum Dominum prærium suæ redemptionis communicare velle his, qui nec minimam voluntatem habent, cum possint, vt sibi committatur. Itemque alienum est à diuina bonitate in suum obsequium, & mandatorum obseruationem inuoluntarios milites consecrare, & initiare. Neque obstat Glossa in dicto cap. maiores de Baptismo verbo perdurare, & in cap. solet verbo simulatio, & verbo implorandum de consecrat. dist. 4. asserens baptismum recipi ab eo, qui ore tenus consentit absque vlla animi voluntate, quia debet intelligi baptismum recipi quoad forum Ecclesiæ, & hominum præsumptionem, non tamen re ipsa. Neque item obstat Florent. Concilium dixisse tribus tantum sacramentum perfici, materia, forma, & intentione ministri. Nam esto intentionis suscipientis mentionem non fecerit, non idèò inferitur necessariam non esse in adultis propriam habentibus voluntatem: sed solum inferitur intentionem suscipientis non semper esse necessariam in omnium Sacramentorum receptione, siquidem parvuli, & perpetuò amentes plurimum sacramentorum absque propria intentione capaces existunt. Et sacramentum Eucharistiæ, cum non consistat in vñu, absque vlla suscipientis intentione conficitur. Adde sub materia intentionem suscipientium comprehendendi in sacramentis quæ consistunt in vñu.

5. Sed qualis debeat esse voluntas, quàm suscipientis adulti habere debent? Dicendum est debere esse simpliciter liberam, quia debet esse humana, & rationabilis, ac proinde immunis à coactione absoluta, sicuti expressè definitiuit Innocent. in *cap. maiores de Baptismo*, & Concil. Carthagin. 3. *cap. 34.* Dixit simpliciter liberam, vt indicarem ex metu graui supradictam voluntatem non vitari. Nam esto metus grauis voluntarium diminuat, non tamen libertatem integrè tollit, ideoque non impedit quin sacramentum ex metu graui susceptum validum sit. Sic expressè ex communi sententia tradit Suar. *disput. 14. sect. 2. concl. 1.* Egid. de Coninch. qu. 64. art. 8. *dub. 5. concl. 2.* Quòd si obicitas te posse omnino coactum Eucharistiæ recipere, ergò ad receptionem sacramenti voluntas simpliciter libera suscipientium non requiritur. Respondendo te solum materialiter suscipere sacramentum Eucharistiæ, si omnino coactè, & inuoluntariè suscipias; illa enim susceptio sacramentalis non est, quia non est sacramenti humanus vsus ac proinde nec mittit animam, cum Christo vnice: sicuti benè notauit Suar. *dicta sect. 2. in medio.* Bonac. *disp. 1. q. 6. p. 2. à n. 3.*

6. Sed hæc libera voluntas ad sacramentum suscipiendum requisita non est opus vt sit actualis, aut virtualis, cum sacramentum suscipitur, sufficit si habitualiter existat, qualis censetur esse, si aliquando actualiter existit, nec vnquam retractata fuit. Colligitur ex Concilio Atracis. 1. c. 11. alias 12. asserente conferendum esse baptismum inuito obmutescenti, si antea petierit. Et ex Concilio Carthagin. 3. *cap. 34.* & tradit expressè Suar. *disput. 14. sect. 2. conclus. 1.* Egid. de Coninch. q. 64. art. 8. *dub. 5. concl. 4.* Valent. 1. q. 2. *p. 2. ad finem.* Bonac. *disp. 1. q. 6. p. unct. 2. n. 8.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tra. 7. cap. 6. n. 4.* Ratio verò est, quia cum sacramenta in suscipientium vilitatem sint instituta, decuit Christum Dominum pro illorum susceptione qualibet suscipientium voluntate contentum esse, esto in ministro sacramenti saltem virtualis voluntas conficiendi sacramentum requiratur.

7. Adde neque opus esse ad validè sacramenta suscipienda (Sacramento Penitentiae excepto) expressam volunta-

tem illorum præcessisse, sufficit si præcesserit interpretatiua, & virtualis, quæ censetur esse dum quis vult seruari omnia Ecclesiæ præcepta, sibi que remedia ad salutem necessaria applicari. Nam eo ipso vult, vt sibi sacramenta quibus indiget, conferantur: ob quam causam adulto contrito, vel attrito conferri potest baptismus, quia voluntatem habuit saltem vitalem suscipiendi medium sibi necessarium ad salutem. Et baptizato ægrotanti, catholicèque viuenti concedi potest sacramentum Eucharistiæ, & Extremæ-Vnctionis, quia baptismus suscepto ea catholice vite professione censetur voluisse omnia remedia à Christo instituta in hominum salutem sibi applicari, cum illis indigeret. Excepi Penitentiae sacramentum, quòd voluntas illius sine actus ipsius suscipientis. Debet ergò esse voluntas expressa. Sic Suar. *disp. 14. sect. 2. concl. 1. circa finem.* Egid. de Coninch. q. 64. art. 8. *dub. 5. concl. 4.* Paul. Laymann. *lib. 5. tra. 7. cap. 6. n. 4.* Bonac. *disp. 1. q. 6. p. 2. à n. 8.*

8. Præter dictam voluntatem, seu intentionem suscipiendi sacramenta nulla alia dispositio ex parte suscipientium requiritur, vt valida sit illius susceptio. Excepi sacramentum Penitentiae ob rationem nuper dictam, quia actus suscipientis, scilicet peccatorum confessio, illorūque contritio, vel attritio materia sunt illius. Sic tanquam omnino certum tradit Suar. *disput. 14. sect. 2. conclus. 2.* Colligiturque apertè tum ex Concilio Florent. Decreto de vnione, tum ex Trident. *sess. 6.* Stante enim materia & forma, & intentione nihil est, quòd ad valorem Sacramenti desideretur.

PUNCTVM XIII.

Quam dispositionem habere debes, vt licitè sacramenta suscipias.

1. Quadam præmissis tractantur pro intelligentia questionis.
2. Si ad sacramentum accedis iustus, & sanctus, nulla alia dispositio requiritur præter voluntatem suscipiendi sacramentum ad obtinendum præcipuum illius effectum: ad obtinendum secundarium debes veniali peccato saltem actuali carere.
3. Si mortali actuali grauatus existas etiam si ignores debes contritionem, vel attritionem saltem cum Sacramento habere, vt effectum sacramenti obtineas.
4. Si solum originali peccato grauatus, cum adultus sis, non indiges penitentia, bene tamen fide, & sp. s.
5. Conscius mortalis commissi si ad penitentiam, vel baptismum accedas satisfactis attritionem habens. Secus si alia sacramenta sis suscepturus.
6. At si credis te esse contritum, cum tamen solum attritus sis, obtines gratiam aliorum sacramentorum.
7. Aliqui affirmant solo actu fidei, & sp. s. te sufficienter disponi ad gratiam in Baptismo, vel Penitentia obtinendam, esto peccatum actuale commiseris.
8. Contrarium probabilius est. Fitque satis fundam. n. præcedenti adducto.

1. Præmitto sacramenta alia esse instituta per se in remedium peccati, qualia sunt baptismus, & penitentia; alia instituta per se in gratiæ augmentum, qualia sunt reliqua omnia præter baptismum & penitentiam. Deinde præmitto te posse, cum ad sacramentum accedis sentire grauatum aliquo peccato mortali commisso, vel ignorare grauatum esse, esto grauatus sis. His positis.

2. Dico primò, si absque nullo peccato mortali, sed iustus, & sanctus ad sacramentum accedas, nullam aliam dispositionem præter voluntatem suscipiendi sacramentum teneris habere, vt absque mortali sacramentum suscipias, illiusque effectum præcipuum, scilicet gratiæ augmentum obtineas; quia sacramentum ritè suscipis, cum obicem gratiæ recipiendæ non apponis: at existens in gratia nullum obicem apponis illius augmento. Ergò sic Suar. ex communi sententia, *disp. 7. sect. 4. concl. 4.* Egid. de Coninch. q. 62. art. 1. *dub. 2. concl. 6.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tra. 1. cap. 6. concl. 3.* Bonac. *disp. 1. q. 6. pun. 2. num. 10.* Verum est ad suscipiendum sacramentum, præcipuumque illius effectum obtinendum, nulla alia dispositio, cum iustus es, præter illius suscipiendi voluntatem requiritur, attamen vt effectum secundarium obtineas requiritur necessariò, ne in illius susceptione veniale peccatum committas. Si enim actuali complacencia peccati venialis committis sacramentum suscipias, vel in illius susceptione te irreuerenter gesseris, impedis tum illius peccati venialis remissionem, tum specialem Dei fauorem tibi fortè concedendum, si liber ab omni macula etiam veniali, & debita cum reuerentia sacramentum susciperes. Ab hac conclusione excipiendum est sacramentum Penitentiae, quòd quòd etiam ab homine iusto suscipi non possit absque peccatorum contritione, vel attritione, quia est pars illius, sicuti notant prædicti Doctores.

j. Dico

3. Dico secundò, si mortali peccato actuali grauius existas, tamen illud ignores, necessario contritionem vel attritionem habere debes, vt medio sacramentorum gratiam iustificantiem, & sacramentalem obtineas. Sic ferè omnes Doctores teste Suar. *disp. 7. sect. 4. concl. Ægid. de Coninch. qu. 62. art. 1. dub. 2. concl. 3.* Bonac. *disp. 1. q. 6. pun. 2. n. 12.* Paul. Laymann. *lib. 5. tract. 1. cap. 6. n. 5.* Ratio est: quia nullum peccatum mortale absque illius penitentia, & retractione remittitur, vt satis colligitur ex illo Actorem 2. Vbi Iudæis volentibus conuerti dixit Petrus debere penitentiam agere, & baptizari, aperte indicans solum baptismum absque penitentia peccatorum sufficiens non esse ad gratiam consequendum. Itemque ex Trident. *sess. 6. cap. 6. & sess. 14. cap. 4. & ex D. Augustin. epist. 48. ad Vincentium.* Congruentia verò, ob quam Deus sic statuit nemini remittere peccatum actuale, quin illius penitentiam, & retractionem habeat est aptissima. Non enim decebat Deum, vt à se auersum voluntariè in suam gratiam reciperet, quouisque ipse per penitentiam ad Deum reuerteretur.

4. Dixi: Si mortali peccato actuali grauius existas; nam si solum originale habeas, obligatus non es ad recipiendum baptismi effectum, contritionem, vel attritionem habere: quia hæc solum sunt peccato propria voluntate commisso. Ac debes fidei, & spei, seu charitatis actum præmittere iuxta illud ad Hebr. 11. Credere enim oportet accedentem ad Deum, & quia est, & inquitibus se quia remunerat. Si ergo debes credere & Deum esse, & esse remuneratorem, debes spem remunerationis habere, quia ob hanc spem remunerationem credis. Præterea indecens erat Deo in suam amicitiam te adulum, & ratione vrentem recipere, quin eam amicitiam expecteres, & in ea perseuerare velles; alias suam gratiam vilipenderet, si tibi non petenti, neque habenti voluntatem in ea perseuerandi concederet. Debes ergo baptismum iustificandus post rationis vltum non solum fidei, sed spem, seu charitatem habere. Sic Ægid. de Coninch. *q. 62. art. 1. dub. 2. concl. 2. num. 27.* Paul. Laymann. *lib. 5. tract. 1. cap. 6. n. 5.*

5. Dico tertio. Conscius peccati mortalis commissi, si baptismum, aut penitentiam receptorus es, satisfas attritionem habens; si verò alia sacramenta, obligatus es contritionem habere. Ita D. Thom. in 4. *diff. 6. q. 1. art. 3. qq. 1. ad 5.* Henric. *lib. 1. cap. 22. num. 5.* Valq. *p. disp. 158. c. 4.* Suar. *disp. 7. sect. 4. 5. occurrebatur.* Bonac. *disp. 1. q. 6. punct. 2. à n. 10. & seqq.* Paulus Laymann. *lib. 5. sum. tract. 1. cap. 6. n. 3.* & Ægid. de Coninch. *q. 62. art. 1. dub. 2. n. 31.* & alij communiter. Priorem partem scilicet quod Sacram. Baptismi, vel Penitentia receptorus obligatus tantum sis attritionem habere sic probo. Quia hæc sacramenta instituta sunt à Christo Domino ad remittenda peccata. Non igitur expostulant peccata remissa. Ergo neque expostulare possunt ad sui receptionem tanquam dispositionem necessariam contritionem, qua peccata remittuntur. Ergo solum expostulant attritionem, qua sola non remittuntur peccata, bene tamen cum Sacramento. Ergo attritus accedens ad dicta sacramenta cum debita dispositione accedens, siquidem accedens dispositus ad effectum Sacramenti suscipiendum, & institutioni Christi te conformas. Secundam partem nempe ad suscipienda reliqua sacramenta te debere esse contritum probo ex contrario fundamento. Nam reliqua sacramenta per se instituta sunt ad augendam gratiam Sacramento baptismi, vel penitentia in re, vel in voto suscepto concessam. Ergo ea suscipiens teneris gratiam habere: alias horum sacramentorum fini, & institutioni repugnans. Ergo teneris contritione, vel attritione cum Sacramento te ad ea suscipienda disponere. Quoniam ad suscipiendum venerabile Eucharistia sacramentum ob eius singulari excellentiam, & dignitatem non sufficit, si te per solum contritionem disponas, sed præmittere debes confessionem iuxta Trident. *sess. 13. cap. 7.*

6. Verum si putans te esse contritum peccati mortalis commissi, cum tamen solum attritus sis, Sacramenta suscipias, gratiam, & remissionem peccati ex vi sacramenti obtines. Quia omnia sacramenta ex sua institutione habent conferre gratiam non ponenti obicem. At cum ea suscipis attritus putans esse contritum, non ponis obicem. Tum quia absque culpa suscipis. Tum quia suscipis cum vero dolore, & penitentia peccati commissi, satisfasque obligationi iure diuino requisite penitentiam habendi. Ergo obtines gratiam, & remissionem peccati. Præterea quia decebat diuinam bonitatem instituisse sic sacramenta, vt virtutem haberent remittendi peccata verè penitentibus, & credentibus ritè esse ad eorum susceptionem dispositos. Atque ita docent ex communi sententia Nauar. *cap. 22. num. 3.* Henric. *lib. 1. de sacram. cap. 22. num. 6.* Suar. *disp. 7. sect. 4. in medio.* Ægid. de Coninch. *qu. 62. art. 1. dub. 2. num. 42. & seqq.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 1. cap. 6. n. 3.* Bonac. *disp. 1. q. 6. pun. 2. n. 11.* & alij.

7. Superest tamen difficultas, an si post peccatum commissum solo actu fidei, & spei supernaturali te ad suscipiendum baptismum, vel penitentiam disponas, effectum horum sacramentorum obtineat? Et questio procedit eo casu quo peccati commissi immemor existis, vel si illius es conscius. existimas attritionem supernaturalem habere, cum tamen non habeas? Affirmant sufficere Scorius in 4. *diff. 14. qu. 2. art. 3.* & Caiet. *3. p. qu. 86. art. 2. ad 1. argum. §. vlt.* Dicunt enim solum voluntatem suscipiendi hæc Sacramenta sine actu, vel voluntate peccati sufficientem esse ad gratiam obtinendam. Probabile reputat Ægid. de Coninch. *q. 62. art. 1. dub. 2. num. 35.* & 36. mouentur, quia esto ad remissionem peccati commissi illius penitentia necessitate medijs requiratur iuxta illud, nisi penitentiam egeritis, omnes simul peribitis. At non requiritur formalis penitentia, sed virtualis sufficit. Nam posito actu charitatis, & dilectionis Dei super omnia, homini peccata remittuntur, & in diuinam amicitiam recipitur. Signum ergo est in huiusmodi actu virtutem penitentiam contineri. At actus supernaturalis spei etiam penitentiam peccati commissi virtualiter continere videtur: siquidem nemo expectere diuinam amicitiam potest cum intentione in ea perpetuo manendi, quin si conscius esse peccati commissi illud detestaretur. Ergo actus spei sufficiens est ad effectum dictorum sacramentorum obtinendum.

Cæterum longè probabilius existimo prædictum actum spei absque attritione, vel contritione saltem in actu charitatis, & dilectionis Dei super omnia contentis sufficientem esse ad remissionem peccati, & gratiam obtinendam in prædictis sacramentis. Quia hic actus spei requisitus est in adulto suscepturo baptismum solo peccato originali affecto, vt diximus concl. 2. Ergo in se virtutem dolorem, & penitentiam non continet, quia pro solo peccato originali remittendo nulla penitentia requiritur. Neque ex eo quod expectens diuinam amicitiam efficaciter detestaturus esses peccatum, si conscius illius esses; inferitur in eo desiderio detestationem peccati virtualiter contineri, sicuti continetur in dilectione Dei super omnia; sed solum inferitur contineri detestationem tanquam effectum imperandum ab actu spei in ordine ad finem propositum diuinæ amicitia consequendum. Quæ continentia non videtur sufficiens, cum ex illa dici non possit sperantem diuinam amicitiam peccati commissi penitere, sed fore, vt peniteat, si illius memor existat. Cum ergo nullius peccati actualis remissio contingat absque penitentia, efficitur non remitti peccatum suscipienti sacramentum solo actu spei disposito. Secus verò contingit in dilectione Dei super omnia. Quæ detestationem peccati continet non tanquam effectum imperandum, sed in se virtute, & eminenter: diligens enim Deum super omnia quiddam Deo contrarium est, quale est peccatum implicite detestatur.

PUNCTUM XIV.

An carenti debita dispositione ad Sacramenti effectus suscipiendos Sacramentum ministrandum sit?

1. Per se loquendo nullum sacramentum ministrandum est carenti debita dispositione ad illius effectum.
2. Ministrandi Sacramentum probabiliter constare debet de suscipientis recta dispositione. Et qualiter hoc contingat.
3. Per accidens ministrari indigno Sacramentum potest, si publice ministrari debet, & ipse se publice probauerit dignum.
4. Satis obiectioni & declaratur qualiter hæc ministratio non sit cooperatio susceptionis sacrilega.

1. Certum est (per se loquendo) nullum sacramentum ministrandum esse carenti debita dispositione ad illius sacramenti effectus; quia esse ministratio sacramento iniuriosa & contra proprii officij debitam obligationem: eo enim ipso, quo sacramentum ministras, obligatus es iis tantum dispensare, quibus Christo Domino placet, quia nomine ipsius dispensas, at Christo Domino displicet, quod carentes debita dispositione ad suscipiendos sacramenti effectus sacramenta suscipiunt. Ergo ei displicet quod tu eis sacramentum ministras. Sic omnes Doctores.

2. Hinc inferitur tibi ministranti sacramentum probabiliter constare debere de recta suscipientis dispositione. Tum vt fideliter dispenses. Tum ne irreuerentia Sacramenti coopereris. Sed qualiter hæc recta dispositio tibi constare debeat? Ex singulis Sacramentis petendum est: Sunt enim aliqua Sacramenta, ad quæ suscipienda probabiliter creditur suscipientem esse dispositum, eo ipso quo catholicè viuens ea sibi administrari petat, qualia sunt Confirmatio, Eucharistia, Extrema-Vnctio. Alia verò sacramenta, quia